

PWYLLGOR SAFONAU

Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 12 Mehefin 2025

YN BRESENNOL: Aelodau Annibynnol

Mr Trefor Owen (Cadeirydd)
Mr Brace Griffiths (Is-gadeirydd)
Mr T Rhys Davies
Mr John R Jones
Mrs Gill Murgatroyd

Yn cynrychioli'r Cyngor Sir

Y Cyngorydd Dafydd R Thomas

Yn cynrychioli Cyngorau Tref a Chymuned

Y Cyngorydd Iorwerth Roberts (o 10:25 yb)

WRTH LAW:

Rheolwr Gwasanaethau Cyfreithiol/Dirprwy Swyddog Monitro (MY)
Rheolwr Dysgu a Datblygu Adnoddau Dynol (EP) (ar gyfer eitem 5)
Rheolwr Sgriwtini (ar gyfer Eitem 3)
Swyddog Hyfforddi Adnoddau Dynol Cynorthwyol (LT) (ar gyfer Eitem 5)
Swyddog Pwyllgorau (SC)

YMDDIHEURIADAU: Dim

Talodd y Cadeirydd deyrnged i Mrs Sharon Warnes, cyn aelod annibynnol o'r Pwyllgor Safonau, a fu farw yn ddiweddar. Dywedodd fod Mrs Warnes wedi bod yn aelod o'r Pwyllgor Safonau rhwng Rhagfyr 2019 ac Ionawr 2024 a'i bod wedi gweithio'n ddiflino ar ran y Pwyllgor yn ystod y cyfnod hwnnw. Cydymdeimlodd y Cadeirydd â'i theulu, ar ei ran ei hun a'r Pwyllgor.

1. DATGANIAD O DDIDDERDEB

Ni dderbyniwyd yr un datganiad o ddiddordeb.

2. COFNODION Y CYFARFOD BLAENOROL

Cyflwynwyd cofnodion drafft cyfarfod y Pwyllgor Safonau a gynhaliwyd ar 6 Chwefror 2025 a chadarnhawyd eu bod yn gywir.

Dywedodd y Cadeirydd bod y Pwyllgor wedi derbyn copi yn ddiweddar o'r gweithredoedd yn codi o'r cofnodion. Cadarnhaodd bod y camau gweithredu naill ai wedi cael eu cwblhau neu eu bod ar y gweill.

Cyflwynwyd cofnodion drafft cyfarfod arbennig y Pwyllgor Safonau a gynhaliwyd ar 26 Chwefror 2025 a chadarnhawyd eu bod yn gywir.

3. DIWEDDARIAD GAN Y GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD

Cyflwynwyd - adroddiad gan y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd ar waith llywodraethu a gyflawnwyd gan y Gwasanaethau Democrataidd.

Cyflwynodd y Rheolwr Sgriwtini ddiweddariad ar y cynllun gwella democratiaeth, a ddatblygwyd i fynd i'r afael â materion democrataidd a godwyd gan y Pwyllgor Safonau fel rhan o'i adolygiad o gofrestri aelodau. Rhannwyd y cynllun â'r Pwyllgor y llynedd, a chyflwynwyd diweddariad ym mis Chwefror eleni.

Nodwyd bod 15 o'r 20 gweithred sydd wedi'u cynnwys yn y cynllun bellach wedi'u cwblhau. O'r 5 sy'n weddill, mae 2 yn weithredoedd parhaus. Y dair weithred sy'n weddill yw: -

- Rhoi'r dewis i aelodau gwblhau'r gofrestr ddiddordebau sefydlog ar ochr Gymraeg Mod.Gov, yn ogystal â'r Saesneg. Cyflwynwyd cais i'r darparwr meddalwedd, ond nid oedd y mater yn cael ei ystyried yn flaenoriaeth gan mai dim ond Ynys Môn sydd wedi cyflwyno cais i'r fath. Nid yw awdurdodau lleol eraill yng Nghymru'n caniatáu i aelodau ddefnyddio'r cyfleuster hwn yn uniongyrchol. Bydd swyddogion y Cyngor, felly, yn parhau i gynnig cofnodi'r wybodaeth ar ran aelodau er mwyn lliniaru unrhyw broblemau a all godi.
- Rhoi'r dewis i aelodau gwblhau ffurflenni cofrestru diddordebau ar-lein, yn ogystal â chopïau papur. Nodwyd bod yr ymatebion wedi bod yn gadarnhaol, ac mae aelodau'n cwblhau eu ffurflenni ar amser.
- Mae'r mater yn ymwneud â chysylltu gwe-ddarllediadau ag eitemau agenda wedi'i gwblhau.

Awgrymwyd bod y weithred - cwblhau'r gofrestr sefydlog o ddiddordebau ar ochr Gymraeg a Saesneg Mod.Gov - yn cael ei chynnwys ar raglen y Fforwm Pwyllgor Safonau, er mwyn derbyn darlun mwy cyflawn o'r sefyllfa mewn awdurdodau lleol eraill yng Nghymru. Mewn ymateb, dywedodd y Cadeirydd y byddai'n fodlon codi'r mater mewn cyfarfod o'r Fforwm yn y dyfodol.

Dywedodd y Rheolwr Sgriwtini fod 22 aelod etholedig wedi cwblhau eu hadroddiadau blynyddol ar gyfer 2024/25. Atgoffwyd aelodau i gyflwyno eu hadroddiadau erbyn 6 Mehefin 2025, er mwyn eu cyhoeddi erbyn diwedd Mehefin.

Nodwyd bod angen i aelodau ddiweddarau'r cofrestri diddordebau cyn pen 28 diwrnod os oes unrhyw newid yn eu hamgylchiadau. Mae angen cwblhau cofrestr ychwanegol ar wahân at ddibenion cwblhau cyfrifon blynyddol y Cyngor.

Canolbwyntiodd y drafodaeth ar ddiweddariadau chwarterol ar hyfforddiant i aelodau a phresenoldeb mewn hyfforddiant mandadol, a anfonir at arweinyddion grwpiau at ddibenion monitro. Nodwyd bod dau o'r pedwar arweinydd grŵp wedi darparu gwybodaeth am anghenion hyfforddi aelodau etholedig drwy'r broses sgysiau blynyddol.

PENDERFYNWYD: -

- **Nodi cynnwys yr adroddiad.**
- **Bod y Cadeirydd yn cynnwys cwblhau'r gofrestr ddiddordebau sefydlog yn ddwyieithog ar fel mater ar Raglen y Fforwm Pwyllgor Safonau Cenedlaethol pan gyfyd y cyfle nesaf.**

Gweithred: Gweler y Penderfyniad uchod.

4. DATBLYGU AELODAU

Cyflwynwyd - adroddiad y Rheolwr Dysgu a Datblygu Adnoddau Dynol ar y cyfleoedd hyfforddi a datblygu a gynigiwyd i aelodau etholedig ers cyfarfod diwethaf y Pwyllgor Safonau.

Dywedodd y Rheolwr Dysgu a Datblygu Adnoddau Dynol bod 55 o gyfleoedd hyfforddi a datblygu wedi'u cynnig i aelodau ers mis Ebrill 2023. Dywedodd bod hyn yn dyst i ymrwymiad y Tîm Dysgu a Datblygu i gynnig amrywiaeth eang o hyfforddiant i aelodau. Mae pwys mawr yn cael ei roi ar gwblhau hyfforddiant gorfodol ac mae tueddiadau cadarnhaol wedi cael eu cofnodi. Mae'r ffigyrau a ddiweddarwyd yn cynnwys y niferoedd presenoldeb canlynol: -

Iechyd a Diogelwch	35/35
Diogelu Data	33/35
Seiberddiogelwch	35/35

Yr un yw'r gofynion sylfaenol, sef y dylai pob aelod gwblhau'r sesiynau hyfforddi mandadol. Yn ystod y cyfnod nesaf canolbwyntir ar y teitlau sydd â lefelau cwblhau yn isel, yn cynnwys Cydraddoldeb a Diogelu. Nodwyd y byddai sesiynau hyfforddi corfforaethol ar Gydraddoldeb yn cael eu cynnal ar 2 a 8 Gorffennaf 2025.

Dywedodd y Rheolwr Dysgu a Datblygu Adnoddau Dynol y byddai ei staff yn gweithio'n agos â'r Gwasanaethau Democratiaeth i ddiwallu unrhyw anghenion hyfforddi yn dilyn cyflwyno newidiadau yn y drefn graffu leol.

Canolbwyntiodd y drafodaeth ar gynnydd wrth weithredu Cam 1af y Cynllun Datblygu ar gyfer Arweinyddion Grwpiau. Nodwyd bod pob Arweinydd Grŵp wedi cwblhau'r Proffil DiSC (personoliaeth) a, lle bo'n berthnasol, maent wedi cymryd rhan mewn sesiwn ddadansoddi un i un gyda hyfforddwr allanol arbenigol.

Mae trefniadau ar waith i symud ymlaen i Ail Gam y broses, sy'n cynnwys cyfres o bedair sesiwn hyfforddi ffurfiol dwyieithog fydd yn cychwyn fis nesaf.

Dywedodd y Rheolwr Dysgu a Datblygu Adnoddau Dynol bod llawer iawn o wybodaeth ddefnyddiol ar gael i aelodau ar y dangosfwrdd aelodau ar y Gronfa Ddysgu.

Nodwyd nad oedd neb wedi mynychu rhai o'r sesiynau hyfforddi oedd wedi'u rhestru yn Atodiad 1 a mynegwyd pryder ynglŷn â hynny. Nodwyd nad oedd yn bosib rhoi rhesymau penodol am hyn. Dywedodd y Cadeirydd ei fod wedi gofyn am wybodaeth am yr aelodau nad ydynt wedi cwblhau hyfforddiant mandadol, er mwyn trafod â'r arweinyddion grwpiau perthnasol yn ystod eu cyfarfodydd yn ddiweddarach yn y mis.

PENDERFYNWYD bod yr aelodau annibynnol yn trafod hyfforddiant mandadol gydag arweinyddion grwpiau'r aelodau hynny nad ydynt wedi cwblhau'r holl fodiwlau.

Gweithred: Gweler y Penderfyniad uchod.

(Ymunodd y Cynghorydd Iorwerth Roberts â'r cyfarfod am 10:25 yb)

5. Cwynion Ymddygiad a Gyflwynwyd i Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (OGCC)

Cyflwynwyd - adroddiad gan y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor)/Swyddog Monitro ynglŷn â'r cwynion chwarterol a dderbyniwyd gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (OGCC) mewn perthynas ag (a) Cyngorwyr Sir, a (b) Cyngorwyr Tref a Chymuned.

Dywedodd y Rheolwr Gwasanaethau Cyfreithiol/Dirprwy Swyddog Monitro fod Atodiad 1 yn cynnwys dau achos hanesyddol yn ymwneud â Chynghorwyr Sir a'u bod yn manylu ar faterion a gyfeiriwyd at OGCC yn ystod Chwarter 4 2024/25. Nid oedd unrhyw faterion newydd wedi'u hadrodd.

Roedd OGCC wedi ymchwilio i'r gŵyn gyntaf, a dderbyniwyd ym mis Awst 2023, a chyfeiriodd yr achos at y Pwyllgor Safonau er mwyn cynnal gwrandawriad lleol. Cynhaliwyd y gwrandawriad ym mis Mai 2025. Derbyniodd yr Ombwdsmon yr ail gŵyn yn erbyn Cynghorydd Sir ym mis Chwefror 2024 ac mae'n ymchwilio iddi ar hyn o bryd.

Dywedodd y Rheolwr Gwasanaethau Cyfreithiol/Dirprwy Swyddog Monitro bod yr adroddiad ar gyfer Chwarter 4 2024/25 yn cynnwys dwy gŵyn am Gynghorwyr Cymuned ac mae un ohonynt yn achos hanesyddol sy'n cael ei hymchwilio ers mis Ionawr 2024. Mae'r Ombwdsmon wedi penderfynu peidio ag ymchwilio i'r ail gŵyn.

PENDERFYNWYD nodi cynnwys Atodiadau 1 a 2.

Gweithred: Dim

6. PENDERFYNIADAU OMBWDSMON GWASANAETHAU CYHOEDDUSCYMRU

Cyflwynwyd - adroddiad gan y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor)/Swyddog Monitro oedd yn crynhoi'r penderfyniadau a gyhoeddwyd gan OGCC mewn perthynas â chwynion Cod Ymddygiad yng Nghymru rhwng Ionawr a Mai 2025.

Codwyd y pwyntiau canlynol gan y Rheolwr Gwasanaethau Cyfreithiol/Dirprwy Swyddog Monitro mewn perthynas â'r 11 achos a gyfeiriwyd at OGCC: -

- Cyngor Cymuned Llansteffan a Llanybri - nid oedd yr aelod wedi datgan buddiant personol oedd yn rhagfarnu. Wrth asesu'r achos, roedd yn amlwg i'r Ombwdsmon bod y Cynghorydd yn ddibrofiad ac nad oedd wedi derbyn hyfforddiant; nid oedd unrhyw fudd personol i'r unigolyn; nid oedd unrhyw niwed wedi'i achosi i unrhyw un arall; nid oedd bwriad ganddo i ddefnyddio ei safle i greu anfantais i eraill; ac ni fyddai'r canlyniad yn wahanol pe na bai'r aelod wedi bod yn bresennol yn y cyfarfod. Roedd yr aelod yn derbyn ei fethiannau, er nad oedd bellach yn aelod. Roedd amgylchiadau'r gŵyn, a budd y cyhoedd mewn perthynas â'r trothwy dau gam, wedi cyfrannu at benderfyniad yr Ombwdsmon yn yr achos hwn.
- Cyngor Sir y Fflint a Chyngor Tref Saltney - roedd yr aelod wedi torri'r Cod drwy beidio â datgan buddiant pan ofynnodd am fagiau tywod mewn sefyllfa o argyfwng oherwydd llifogydd. Roedd yr Ombwdsmon o'r farn bod y Cynghorydd wedi torri'r Cod gan nad oedd wedi datgan buddiant. Pe bai'r aelod wedi datgan buddiant, gallai hynny fod wedi arwain at dorri'r Cod mewn ffordd arall, megis defnyddio ei ddylanwad er mwyn derbyn y bagiau tywod. Roedd hon yn sefyllfa o argyfwng ac ni ddylai aelodau ddibynnu ar ganlyniad yr achos hwn.
- Cyngor Sir Fyny - yn yr un modd â'r achos uchod, ni ddylai aelodau ddibynnu ar y canlyniad gan fod pob achos yn seiliedig ar ei ffeithiau ei hun.
- Cyngor Cymuned Llanharan - ystyriwyd ffactorau tebyg i'r achos cyntaf, gan gynnwys y ffaith fod y Cynghorydd wedi ymddiswyddo ac nid oedd wedi elwa'n bersonol.

Nodwyd bod angen i aelodau fod yn ofalus ac ni ddylent ddibynnu'n ormodol ar yr wybodaeth a gyflwynwyd yn yr achosion hyn, gan nad yw'r ffeithiau llawn yn cael eu datgelu fel rhan o'r penderfyniad a gyhoeddwyd.

Canolbwyntiodd y drafodaeth ar sut mae awdurdodau eraill yn cyflwyno crynodebau o achosion yr Ombwdsmon. Awgrymwyd codi'r mater hwn mewn cyfarfod o'r Fforwm Pwyllgor Safonau Cenedlaethol.

PENDERFYNWYD: -

- **Nodi cynnwys y cronodebau achos a gyflwynwyd yn yr adroddiad.**
- **Bod sut mae Crynodebau Achos OGCC yn cael eu cyflwyno mewn awdurdodau eraill yn cael ei godi gan y Cadeirydd ar Raglen y Fforwm Pwyllgor Safonau Cenedlaethol pan gyfyd y cyfle nesaf.**

Gweithred: Gweler y Penderfyniad uchod.

7. PENDERFYNIADAU PANEL DYFARNU CYMRU (PDC)

Cyflwynwyd - adroddiad gan y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor)/Swyddog Monitro yn crynhoi tri phenderfyniad a gyhoeddwyd gan Banel Dyfarnu Cymru (PDC) rhwng 1 Ionawr a 31 Mai 2025.

Dywedodd y Rheolwr Gwasanaethau Cyfreithiol/Dirprwy Swyddog Monitro fod PDC, wrth ystyried yr achos yn erbyn y cyn Gynghorydd Freya Bletsoe, wedi gwahaniaethu rhwng ei rôl fel Cynghorydd ar Gyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr ac fel Cynghorydd Tref. Rhoddwyd cosb i'r aelod, sef ei anghymhwysu am 21 mis, ond nid oedd y gosb yn berthnasol i'w rôl fel Cynghorydd Sir. Daeth y Panel i'r casgliad nad oedd unrhyw dystiolaeth i awgrymu nad oedd yr aelod yn cyflawni ei rôl yn broffesiynol a phriodol.

Cyflwynwyd apêl yn erbyn penderfyniad y Pwyllgor Safonau gan y cyn Gynghorydd Gareth Baines, cyn Gynghorydd ar Gyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam a Chyngor Tref y Waun. Gwrthodwyd yr apêl oherwydd bod PDC wedi'i dderbyn ar ôl i'r cyfnod o 21 diwrnod ar gyfer apelio ddod i ben.

Roedd y Cynghorydd Steven Bletsoe, Cynghorydd ar Gyngor Tref Pen-y-bont ar Ogwr, wedi cyflwyno apêl yn erbyn penderfyniad y Pwyllgor Safonau lleol i'w atal dros dro am 6 mis. Ym marn PDC, nid oedd y toriadau yn rhai o'r math mwyaf difrifol ac felly roedd sancsiwn o 6 mis yn cael ei hystyried yn ormodol, gan mai dyma'r cyfnod mwyaf y gellir ei osod. Penderfynodd y Panel gyfeirio'r mater yn ôl at y Pwyllgor Safonau gydag argymhelliad y dylid atal yr Apelydd am 10 wythnos.

PENDERFYNWYD nodi cynnwys y crynodebau achos.

Gweithred: Dim

8. CEISIADAU AM GANIATÂD ARBENNIG

Ni chyflwynwyd adroddiad gan na dderbyniwyd yr un cais am ganiatâd arbennig yn ystod y cyfnod rhwng cyfarfod diwethaf y Pwyllgor Safonau a dyddiad cyhoeddi rhaglen y cyfarfod hwn.

9. DIWEDDARIAD Y FFORWM PWYLLGOR SAFONAU CENEDLAETHOL

Cyflwynwyd - adroddiad gan y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor)/Swyddog Monitro ynglŷn â'r uchod.

Dywedodd y Rheolwr Gwasanaethau Cyfreithiol/Swyddog Monitro nad oedd cyfarfod o'r Fforwm wedi'i gynnal ers cyfarfod diwethaf y Pwyllgor Safonau ym mis Chwefror 2025.

Nodwyd y byddai cyfarfod nesaf y Fforwm yn cael ei gynnal ar 23 Mehefin 2025 a bydd y Cadeirydd yn mynychu. Yn dilyn y cyfarfod, bydd y Cadeirydd yn rhannu ei nodiadau a chofnodion y cyfarfod gyda'r Pwyllgor hwn.

Roedd y Cadeirydd yn croesawu unrhyw eitemau er mwyn iddo gyflwyno cais iddynt gael eu cynnwys ar raglenni cyfarfodydd y fforwm yn y dyfodol.

PENDERFYNWYD nodi cynnwys yr adroddiad.

Gweithred: dim

10. ADRODDIAD BLYNYDDOL DRAFFT Y PWYLLGOR SAFONAU

Cyflwynwyd - adroddiad gan y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor)/Swyddog Monitro ynglŷn â'r uchod.

Dywedodd y Rheolwr Gwasanaethau Cyfreithiol/Dirprwy Swyddog Monitro fod gofyniad statudol ar y Pwyllgor Safonau i baratoi a chyhoeddi adroddiad blynyddol. Dywedodd bod yr adroddiad drafft yn anghyflawn a bod rhaid cynnwys asesiad y Pwyllgor o gydymffurfiaeth arweinyddion grwpiau â'u dyletswydd statudol mewn perthynas ag ymddygiad eu haelodau. Bydd aelodau o'r Pwyllgor Safonau yn cyfarfod ag arweinyddion grwpiau i drafod y materion hyn, gan ddechrau'r wythnos nesaf. Bydd adborth o'r cyfarfodydd yn cael ei gynnwys yn yr adroddiad blynyddol, a bydd angen i'r Pwyllgor Safonau gytuno ar unrhyw newidiadau i'r adroddiad drafft. Cyflwynir yr adroddiad terfynol i'r Cyngor Llawn ym mis Medi 2025.

Tynnwyd sylw at y mân gywiriadau canlynol oedd angen eu gwneud i'r fersiynau electronig o'r adroddiad blynyddol drafft: -

- Tudalen 66 - Rhagair - Awgrymwyd bod angen newid (Awst 2024) wrth enw'r Cadeirydd i (o Awst 2024).
- Tudalen 69 - Adran ar "waith gyda Chynghorau Tref a Chymuned yr Ardal" - angen newid yr adroddiad Saesneg yn unig – dylid cyfnewid 'was' am 'with yn y frawddeg ganlynol - "The Committee's programme of work noted that it would conduct a review was one Community Council".
- Tudalen 72 - pwynt bwled 'Newyddlenni' - camgymeriad teipio yn y gair 'Newsletters' yn y llinell gyntaf yn yr adroddiad Saesneg.

PENDERFYNWYD: -

- **Cymeradwyo cynnwys yr adroddiad blynyddol drafft ar gyfer 2024/25 a'i atodiadau, sydd wedi eu cynnwys yn Atodiad 1 i'r adroddiad, ac yn amodol ar wneud y mân newidiadau a nodir uchod.**
- **Bod yr adroddiad blynyddol drafft cyfredol (Atodiad 1) yn cael ei ddiweddarau yn unol â gwybodaeth a gesglir yn ystod y cyfarfodydd gydag arweinyddion grwpiau; a**
- **Bod unrhyw newidiadau i'r Adroddiad Blynyddol (Atodiad 1) yn cael eu gwneud naill ai mewn cyfarfod anffurfiol, neu drwy ohebu â holl aelodau'r Pwyllgor, yn unol â chyfarwyddiadau'r Cadeirydd ac ar ôl trafod gyda'r Swyddog Monitro.**
- **Cyflwyno'r adroddiad blynyddol terfynol i'r Cyngor Llawn ym mis Medi 2025.**

Gweithred: Gweler y Penderfyniad uchod.

11. HYFFORDDIANT COD YMDDYGIAD AR GYFER CYNGHORAU TREF A CHYMUNED

Cyflwynwyd - adroddiad gan y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor)/Swyddog Monitro ar hyfforddiant Cod Ymddygiad a gyflwynwyd i'r Cyngorau Tref a Chymuned yn yr Hydref 2024.

Dywedodd y Rheolwr Gwasanaethau Cyfreithiol/Dirprwy Swyddog Monitro fod y Pwyllgor Safonau wedi trefnu hyfforddiant ar y Cod Ymddygiad ar gyfer Cyngorau Tref a Chymuned yn yr Hydref 2024. Hyfforddiant diweddarau canol tymor oedd hwn, gan fod y Pwyllgor Safonau wedi trefnu hyfforddiant tebyg yn dilyn yr Etholiadau ym mis Mai 2022.

Dywedodd y Rheolwr Gwasanaethau Cyfreithiol/Dirprwy Swyddog Monitro fod y Cyngorau Tref a Chymuned wedi cael cynnig 4 sesiwn hyfforddi ar-lein a ddarparwyd gan Un Llais Cymru, h.y. dwy sesiwn Gymraeg a dwy sesiwn Saesneg. Anfonwyd gohebiaeth at y Cyngorau Tref a Chymuned er mwyn dwyn eu sylw at yr hyfforddiant, a rhannwyd gwybodaeth yn y Newyddlen chwarterol ac mewn cyflwyniad i'r Fforwm Cyngorau Tref a Chymuned a gynhaliwyd ar 19 Medi 2024. Roedd 80 o leodd ar gael ac roedd 66 o Gynghorwyr wedi cofrestru a 48 wedi mynychu'r hyfforddiant. Nodwyd bod 19 o'r 40 Cyngor Tref a Chymuned wedi anfon o leiaf un cynrychiolydd i'r hyfforddiant. Roedd hyn yn galonogol o gymharu â'r nifer oedd wedi mynychu'r hyfforddiant blaenorol. Nodwyd hefyd ei bod yn fanteisiol i Gynghorwyr dderbyn hyfforddiant ar y Cod Ymddygiad, er nad yw'n ofyn statudol. Ystyrir bod methu â mynychu hyfforddiant ar y Cod yn ffactor gwaethybol, fel y nodir yng Nghanllawiau Panel Dyfarnu Cymru.

Mynegwyd pryderon nad oedd cynrychiolwyr o 20 Cyngor Tref a Chymuned yn bresennol yn y sesiynau hyfforddi a gynhaliwyd yn 2022 nac yn 2024.

PENDERFYNWYD: -

- **Bod y Pwyllgor Safonau yn ystyried cynnwys yr adroddiad ac Atodiad 1 a'r wybodaeth oedd wedi'i chynnwys mewn perthynas â'r canlynol yn arbennig (a) y nifer oedd yn bresennol yn y sesiynau hyfforddi a (b) nifer y Cyngorau Tref a Chymuned nad oedd yr un o'u haelodau'n bresennol yn sesiynau hyfforddi.**
- **Bod y Cadeirydd yn ysgrifennu at yr 20 Cyngor Tref a Chymuned nad oedd yr un o'u haelodau wedi mynychu'r sesiynau hyfforddi yn 2022 nac yn 2024, gan fynegi siom y Pwyllgor a thynnu sylw at bwysigrwydd hyfforddiant a manteision mynychu'r sesiynau hyn.**

Gweithred: Gweler y Penderfyniad uchod.

12. CAU ALLAN Y WASG A'R CYHOEDD

PENDERFYNWYD mabwysiadu'r canlynol:-

“O dan Adran 100(A)(4) o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1972, cau allan y wasg a’r cyhoedd o’r cyfarfod yn ystod y drafodaeth ar yr eitem a ganlyn oherwydd y tebygolrwydd y caiff gwybodaeth ei rhyddhau a honno’n wybodaeth y gwneir eithriad ohoni yn Atodlen 12A y Ddeddf honno ac yn y Prawf Budd y Cyhoedd sydd ynghlwm.”

13. MATERION YMDDYGIAD

Cyflwynwyd - adroddiad y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor)/Swyddog Monitro, a oedd yn darparu gwybodaeth bellach am hysbysiad penderfyniad a dderbyniwyd gan OGCC yn ystod Chwarter 4, 2024/25 mewn perthynas ag achos o dorri’r Cod Ymddygiad gan Gynghorydd Tref a Chymuned penodol, ac a drafodwyd yn gyhoeddus yn gynharach yn ystod y cyfarfod, o dan Eitem 5 ar raglen.

Dywedodd y Rheolwr Gwasanaethau Cyfreithiol/Dirprwy Swyddog Monitro nad oedd yr achos o dorri’r Cod Ymddygiad, ym marn OGCC, yn ddigon difrifol i’w ymchwilio, ac na fyddai er budd y cyhoedd. Er hynny, roedd yr Ombwdsmon wedi cynghori’r unigolyn i dderbyn hyfforddiant perthnasol ar y Cod Ymddygiad yn ddiymdroi.

Trafododd y Pwyllgor bwyslais OGCC ar yr angen i dderbyn hyfforddiant ar y Cod ac ystyriwyd hynny yng ngoleuni’r drafodaeth a gafwyd o dan Eitem 11 heddiw, o ystyried bod hyfforddiant yn cynorthwyo i addysgu Cynghorwyr.

PENDERFYNWYD nodi cynnwys yr adroddiad er gwybodaeth.

Gweithred: Dim

14. CAU ALLAN Y WASG A’R CYHOEDD

PENDERFYNWYD mabwysiadu’r canlynol:-

“O dan Adran 100(A)(4) o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1972, cau allan y wasg a’r cyhoedd o’r cyfarfod yn ystod y drafodaeth ar yr eitem a ganlyn oherwydd y tebygolrwydd y caiff gwybodaeth ei rhyddhau a honno’n wybodaeth y gwneir eithriad ohoni yn Atodlen 12A y Ddeddf honno ac yn y Prawf Budd y Cyhoedd sydd ynghlwm.”

15. PROSES BENODI AELOD ANNIBYNNOL O’R PWYLLGOR SAFONAU

Cyflwynwyd - adroddiad gan y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor)/Swyddog Monitro ynglŷn â phroses benodi aelodau annibynnol newydd i’r Pwyllgor Safonau gan ei Banel Dethol.

Adroddodd y Rheolwr Gwasanaethau Cyfreithiol/Dirprwy Swyddog Monitro fod cyfnod mewn swydd un aelod annibynnol yn dod i ben ym mis Rhagfyr 2025. Bydd angen i’r Pwyllgor Safonau gynnal proses recriwtio yn ystod yr Haf 2025.

Dywedodd y Rheolwr Gwasanaethau Cyfreithiol/Dirprwy Swyddog Monitro y byddai safbwyntiau’r Pwyllgor Safonau’n ddefnyddiol i’r Panel Dethol eu hystyried wrth

drefnu'r broses recriwtio. Gofynnwyd am farn y Pwyllgor Safonau ynglŷn â'r meini prawf a'r dogfennau oedd wedi'u cynnwys yn Atodiadau 1, 2 a 3 i'r adroddiad, fel rhan o'r broses benodi.

PENDERFYNWYD bod y Pwyllgor Safonau wedi ystyried a derbyn y cwestiynau mewn ysgrifen italig yn yr adroddiad, a'i fod yn argymhell fod ei safbwyntiau ar y materion canlynol yn cael eu cyflwyno i'r Panel Dethol mewn gohebiaeth gan Gadeirydd y Pwyllgor Safonau, yn dilyn trafodaeth â'r Swyddog Monitro: -

- (a) Dylid gofyn am y gofynion statudol yn unig gan ymgeiswyr (dim meini prawf dewisol lleol ychwanegol), mewn ymdrech i apelio at ystod eang o unigolion.
- (b) Ystyrir bod y ffurflen gais a'r wybodaeth a ddarperir i ddarpar ymgeiswyr yn eglur ac ystyrlon.
- (c) Bod y Panel Dethol yn trafod â'r adran Adnoddau Dynol sut y gellir sicrhau fod yr hysbyseb yn apelio at groestoriad o gymdeithas.
- (d) Bod trefn cwestiynau'r cyfweiliad yn cael ei newid – cynigiwyd addasu'r drefn rifyddol a defnyddio mwy o gwestiynau agored mewn perthynas â chwestiynau 3, 4 a 5.

Gweithred: Gweler y Penderfyniad uchod.

Daeth y cyfarfod i ben am 12.35 yp

**MR TREFOR OWEN
CADEIRYDD**